

# Maria Josepa Arnall i Juan, *in memoriam*

**Ignasi J. Baiges i Jardí**

*Professor Titular de CC. i TT. HH. de la Universitat de Barcelona*

**M.-Elisa Varela Rodríguez**

*Professora Titular de CC. i TT. HH. de la Universitat de Girona*

El 31 de maig de 2002 ens deixà, després d'una llarga malaltia, la Dra. Maria Josepa Arnall i Juan, professora titular de Ciències i Tècniques Historiogràfiques de la Universitat de Barcelona. El sentiment de tristesa per aquesta pèrdua afectà totes les persones que des de diferents àmbits científics i professionals havien mantingut relació amb ella.

La seva mort ha deixat un gran buit, tant en el camp científic, on destacà per la seva gran tasca com a investigadora i docent, com en el personal, on el sentit de l'amistat i de la companyonia eren, entre molts altres, trets que la caracteritzaren.

La valoració de la trajectòria de Maria Josepa Arnall és fa difícil per la seva pròpia personalitat, per l'abast del seu treball i per tractar-se d'una persona bona i extraordinària. Tots els que la vam conèixer sempre la recordarem per la seva amabilitat, la sensibilitat, la delicadesa en el tracte, la paciència i, també, per la seva força vital, que animava tots aquells i aquelles que estaven al seu voltant, per als quals va ser un plaer la seva companyia i la seva amistat.

Va néixer a Vila-sacra (Alt Empordà) el 5 de novembre de 1948 i sempre es va mantenir molt unida al seu poble, on passava molts caps de setmana i una bona part de les seves vacances i a la història del qual va dedicar alguns dels seus treballs. Estudià el Batxillerat a l'Institut d'Ensenyament Mitjà Ramon Muntaner de Figueres i, posteriorment, es traslladà a Barcelona per cursar els estudis universitaris.

Josepa Arnall fou vocacionalment una gran mestra i les seves classes, rigoroses i entusiastes, romandran sempre en la memòria de tots els alumnes que van tenir el privilegi de gaudir del seu mestratge. El curs acadèmic 1971-1972 inicià la seva vinculació a la Universitat de Barcelona com a col·laboradora del Departament de Ciències Instrumentals, on prosseguí el *cursus honorum* fins a obtenir, l'any 1979, la plaça de professora adjunta numerària, *cursus* que la seva injusta mort va interrompre dissortadament.

Acadèmicament formada en Filologia Clàssica, va obtenir la llicenciatura en grau el 22 de juny de 1971 amb el treball *Problemática de los adjetivos prolépticos en las obras de Virgilio y de Ovidio*. El 6 de juny de 1975, al departament de Paleografia i Diplomàtica, va defensar la seva tesi doctoral *Los manuscritos, incunables y demás impresos de la Biblioteca del Convento de San José de Barcelona*, treball que va merèixer la qualificació d'excel·lent *cum laude*.

A partir de la defensa de la seva tesi doctoral, la professora Arnall centrà la seva investigació en l'observació meticulosa dels textos com a productes històrics emanats de persones i institucions. Les edicions de textos i els estudis que va dur a terme els féu sempre des del punt de vista històric, però sense oblidar mai la seva àmplia formació filològica.

Les seves línies de recerca van cobrir, entre altres camps, la bibliologia, la historiografia d'Amèrica, la toponímia medieval, l'edició de fonts de l'Alta i la Baixa Edat Mitjana i de l'Edat Moderna, l'onomàstica medieval i moderna, el notariat català, l'escriptura i la cultura escrita en les èpoques medieval i moderna, l'edició de fonts monàstiques, la terminologia codicologicopaleogràfica, la història del llibre manuscrit, les edicions de fonts libràries, la diplomàtica reial i municipal i la historiografia monàstica a Catalunya.

La seva metodologia de treball ens mostra una investigadora profundament erudita en el bo i ple sentit del terme. El seu desig d'aprofundir en tots els aspectes dels treballs que duia a terme i la seva precisió i el rigor s'aprecien en una obra sòlida, exemplar i amb projecció, que serveix i servirà per a la formació de futures generacions d'historiadors.

De la seva inescotable capacitat de treball és testimoni la rica i rigorosa producció científica que ens ha llegat, en la qual es comptabilitzen quaranta-tres articles, cinc capítols de llibres (dos en col·laboració amb altres autors), sis llibres (dos dels quals en col·laboració), un llibre en premsa (la publicació del qual es preveu dins l'any 2004), quinze comunicacions en jornades, col·loquis i congressos i un ampli nombre de conferències i altres activitats científiques i de difusió de la Paleografia, la Diplomàtica i altres ciències afins.

Va ser membre de l'Institut d'Estudis Empordanesos i vocal de la seva Junta Directiva. Així mateix, fou membre de la Societat d'Onomàstica de Barcelona, de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, de l'Asociación Española de Profesores de Paleografía y Diplomática i, durant un llarg període de temps, Directora de la Comissió per a l'edició i estudi dels textos per la història del Comtat d'Empúries. Des de l'any 1977 va col·laborar amb l'*Índice Histórico Español*, on va ressenyar una amplíssima producció bibliogràfica centrada en les disciplines que dominava, la qual cosa li va permetre conèixer les més recents aportacions científiques i metodològiques. Com a especialista en Paleografia i Diplomàtica, va ser requerida per diverses institucions per emetre dictàmens sobre temes relacionats amb aquestes matèries i per impartir docència en cursos específics universitaris i extrauniversitaris.

Com a historiadora catalana preocupada pel bon funcionament de l'estructura arxivística del país, va rebre amb entusiasme la creació de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, a la qual ella mateixa es va vincular de forma molt activa quasi des de la seva fundació. Impartí els primers cursos que l'Associació va organitzar perquè els seus socis, historiadors majoritàriament, poguessin aprofundir en els coneixements en Paleografia i Diplomàtica i col·laborà en els cursos per a l'obtenció del Màster en Arxivística. Formà part de nombroses comissions per jutjar les memòries finals per a l'obtenció de la titulació del Màster. La seva crítica constructiva i el seu tarannà afectuós i proper foren sempre el necessari contrapunt a crítiques més directes i, per això, un record inolidable per a aquells i aquelles que defensaven el seu treball. Un bon exemple del seu mestratge és el gran nombre d'arxivers i arxiveres que desenvolupen les seves tasques a arxius de tot Catalunya i que recorden amb respecte professional i humà la tasca docent de Maria Josepa Arnall.

Les classes del curs 2001-2002 i la cura i la redacció de la segona part de les *Lletres reials a la ciutat de Girona (1516-1714)* –activitat docent i activitat investigadora– la van mantenir activa fins al darrer moment.

Maria Josepa Arnall i Juan ha llegat a la comunitat científica una important i valuosa obra, exemple del treball pensat, reflexionat i impecable. Dels seus magisteri, personalitat i amiat, en guardarem sempre un gran record.

## Bibliografia de Maria Josepa Arnall i Juan

### a) Llibres i monografies

1. *Santa Teresa en los manuscritos de la Biblioteca Provincial y Universitaria de Barcelona*. Burgos: Ed. Monte Carmelo, 1983, 109 pàgs. (Cuadernos Monte Carmelo, 1).
2. *Bibliografía de Paleografía, Lingüística y Diplomática Hispanoamericanas*. Barcelona: Publicacions de la Universitat, 1993, IV + 235 pàgs.
3. [En col·laboració amb PONS I GURI, Josep M.] *L'escriptura a les terres gironines. Segles IX-XVIII*. Girona: Excma. Diputació Provincial, 1993, 2 v., 823 pàgs. + 346 lám.
4. [En col·laboració amb diversos autors.] *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Barcelona: Fundació Noguera, 1999, 3 v. 1.652 pàgs.

5. *Lletres reials a la ciutat de Girona (1293-1515)*. Barcelona: Ajuntament de Girona i Fundació Noguera, 2000, 2 v. 1.013 pàgs.
6. *El llibre manuscrit*. Barcelona: Servei de Llengua Catalana de la UB, Edicions de la UB, Eumo Editorial, 2002, 337 pàgs. amb il·lustracions (Diccionaris d'Especialitat, 4).
7. *Lletres reials a la ciutat de Girona (1516-1714)*. En premsa.

b) Capítols de llibres

1. "Estudio paleográfico y transcripción". A: *Libro de horas de la reina María de Navarra*. Barcelona: M. Moleiro editor, S. A., 1996, pàgs. 25-92 i 257-425.
2. "Estudio codicológico". A: *Martirologio de Usuardo*. Barcelona: M. Moleiro editor, S. A., 1998, pàgs. 19-77.
3. [En col·laboració amb BAIGES I JARDÍ, Ignasi J.] "Estudi paleogràfic i diplomàtic". A: A. D. *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Barcelona: Fundació Noguera, 1999, vol. I, pàgs. 63-82.
4. [En col·laboració amb BAIGES I JARDÍ, Ignasi J.] "Quadres tipològics i de tradició documental". A: A. D. *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon Berenguer I*. Barcelona: Fundació Noguera, 1999, vol. I, pàgs. 83-142.
5. "La escritura carolina". A: RIESCO TERRERO, Ángel (ed.). *Introducción a la Paleografía y la Diplomática General*. Madrid: Ed. Síntesis, 1999, pàgs. 89-107.

c) Articles publicats en revistes, miscel·lànies i homenatges

1. "La Biblioteca del Convento de San José de Barcelona". *Monte Carmelo* (Burgos), 85/1 (1977), pàgs. 73-108.
2. "Los manuscritos e incunables del Convento de Carmelitas Descalzos de San José existentes en la Biblioteca Universitaria de Barcelona". *Monte Carmelo* (Burgos), 85/2-3 (1977), pàgs. 229-300.
3. "Notas y documentos para la historia de Vila-sacra. Primera parte". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 12 (1977), pàgs. 266-318 (reproduït unitàriament amb el treball següent a *Amb cor tot ferm. Recull de la Història de Vila-sacra. Homenatge a Maria Josepa Arnall*. Vila-sacra: Ajuntament, 2003, pàgs. 29-113).
4. "Notas y documentos para la historia de Vila-sacra. Segunda Parte". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 13 (1978),

- pàgs. 104-137 (reproduït unitàriament amb el treball anterior a *Amb cor tot ferm. Recull de la Història de Vila-sacra. Homenatge a Maria Josepa Arnall*. Vila-sacra: Ajuntament, 2003, pàgs. 29-113).
5. "La fábrica de fundición de letra y la imprenta del Convento de Carmelitas Descalzos de San José de Barcelona". *Monte Carmelo* (Burgos), 86/1 (1978), pàgs. 49-69.
  6. "El *Itinerario a Indias* (1673-1679) del P. Fr. Isidoro de la Asunción, C. D. (Ms. 514 de la Biblioteca Provincial y Universitaria de Barcelona)". *Boletín Americanista* (Barcelona), 28 (1978), pàgs. 129-184.
  7. "Importancia de la Abadía-Colegiata de Vilabertrán". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 15 (1981-1982), pàgs. 261-268.
  8. "Toponímia medieval de l'Alt Empordà (municipis i agregats)". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 15 (1982), pàgs. 43-123.
  9. [En col·laboració amb DE PUIG, Jaume.] "Una biblioteca del Renaixement. L'inventari de la llibreria de Vilabertran". *Arxiu de Textos Catalans Antics* (Barcelona), 1 (1982), pàgs. 217-259.
  10. "Un segle de vida a Vila-sacra segons el *Llibre de testaments* de l'Arxiu Parroquial (1764-1846)". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 16 (1983), pàgs. 137-186 (reproduït a *Amb cor tot ferm. Recull de la Història de Vila-sacra. Homenatge a Maria Josepa Arnall*. Vila-sacra: Ajuntament, 2003, pàgs. 115-163).
  11. "Documents de Pere el Cerimoniós referents a Tarragona i conservats en el seu Arxiu Històric Provincial". *Quaderns d'Història Tarraconense* (Tarragona), IV (1984), pàgs. 51-130.
  12. "Vila-sacra sota la influència de Sant Pere de Rodes (segles XIII-XV)". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 17 (1984), pàgs. 97-170 (reproduït a *Amb cor tot ferm. Recull de la Història de Vila-sacra. Homenatge a Maria Josepa Arnall*. Vila-sacra: Ajuntament, 2003, pàgs. 165-240).
  13. "Onomàstica empordanesa (segles XIV-XVII) en un capbreu de Sant Pere de Rodes. I: Antroponímia". *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior* (Barcelona), XVIII (1984), pàgs. 25-33.
  14. "Onomàstica empordanesa (segles XIV-XVII) en un capbreu de Sant Pere de Rodes. II: Toponímia". *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior* (Barcelona), XIX (1985), pàgs. 9-12.
  15. "Un manual de Sant Pere de Rodes del segle XVIIè (Estudi onomàstic i notarial)". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 18 (1985), pàgs. 70-96.
  16. "Aportación de los carmelitas descalzos a la cultura catalana". A: *El Carmelo Teresiano en Cataluña: 1586-1986*. Burgos: Ed. Monte

- Carmelo, 1986, pàgs. 55-108, extracte de la revista *Monte Carmelo* (Burgos), 94/1-2 (1986).
17. "Obras de la Biblioteca de San José, de los Carmelitas Descalzos de Barcelona, editadas en Cataluña (siglos XVI-XIX)". A: *El Carmelo Teresiano en Cataluña: 1586-1986*. Burgos: Ed. Monte Carmelo, 1986, pàgs. 229-271, extracte de la revista *Monte Carmelo* (Burgos), 94/1-2 (1986).
  18. [En col·laboració amb BELTRÁN, Gabriel.] "Itinerario a Indias: Barcelona-México-Barcelona por el P. Isidro de la Asunción (1673-1679)". A: *El Carmelo Teresiano en Cataluña: 1586-1986*. Burgos: Ed. Monte Carmelo, 1986, pàgs. 141-227, extracte de la revista *Monte Carmelo* (Burgos), 94/1-2 (1986).
  19. "La vila i el terme de Vila-sacra en el segle XV. Estudi d'un capbreu del monestir de Sant Pere de Rodes". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 19 (1986), pàgs. 203-285 (reproduït a *Amb cor tot ferm. Recull de la Història de Vila-sacra. Homenatge a Maria Josepa Arnall*. Vila-sacra: Ajuntament, 2003, pàgs. 241-328).
  20. "Els pergamins de Sant Pere de Rodes a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (segles XIII-XV)". *Lambard. Estudis d'Art Medieval* (Barcelona), II (1986), pàgs. 31-63.
  21. "Notícies històriques de la Casa de Cardona en un formulari notarial de començaments del segle XVII". *Cardener. Revista d'Investigació editada per l'Institut d'Estudis Locals de Cardona i el Centre d'Estudis del Solsonès* (Cardona), 4 (1987), pàgs. 61-82.
  22. "Onomàstica de la Vall del Bac de l'any 1267". *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior* (Barcelona), XXX (1987), pàgs. 6-9.
  23. "Notes i documents per a la història de Les Escaules al segle XIII". *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* (Figueres), 20 (1987), pàgs. 53-82.
  24. "Inventari dels béns mobles de l'abat de Sant Pere de Rodes de l'any 1633". *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (Girona), XXIX (1987), pàgs. 211-229.
  25. "Pobles milnlenaris de l'Alt Empordà". *El Pedrís* (Figueres), abril (1988), pàgs. 17-19.
  26. "Onomàstica empordanesa del segle XI. Documentació del monestir de Santa Maria de Vilabertran". A: *Miscel·lània en homenatge a Enric Moreu-Rey*. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988 (Biblioteca Abat Oliba, 59), vol. I, pàgs. 65-105.
  27. "Onomàstica Occitana documentada a la Cerdanya (i Onomàstica cerdana)". *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior* (Barcelona), XXXV (1989), pàgs. 41-45.
  28. "Fondos de Historia de España en una Biblioteca Conventual (siglos

- XIV-XIX)". A: *Haciendo Historia. Homenaje al Profesor Carlos Seco*. Madrid [-Barcelona]: Facultad de Ciencias de la Información de la Universidad Complutense de Madrid, Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, 1989, pàgs. 123-134.
29. "Testaments de fons monacals gironins a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (segles XI-XV). Llurs clàusules diplomàtiques". A: *De scriptis notariorum*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1989 (Rvbrica. Palæographica et Diplomatica Stvdia, III), pàgs. 39-159.
  30. [En col·laboració amb diversos autors.] "El manual notarial d'Alcover del 1229. Transcripció i estudi". A: *De scriptis notariorum*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1989 (Rvbrica. Palæographica et Diplomatica Stvdia, III), pàgs. 161-294.
  31. "Historiografia d'Amèrica a la Llibreria dels Carmelites Descalços de Barcelona (segles XVI-XIX)". *Analecta Sacra Tarraconensia* (Barcelona), 66 (1993), pàgs. 163-174.
  32. "Presencia de obras clásicas latinas en la biblioteca de los Carmelitas Descalzos de Barcelona (siglos XIV-XIX)". *Anuario de Filología* (Barcelona), XVII, sección D, núm. 5 (1994), pàgs. 25-42.
  33. "Libros de espiritualidad en la biblioteca de los Carmelitas Descalzos de Barcelona (siglos XIII-XIX) [I]". *Revista de Espiritualidad* (Madrid), 53 (1994), pàgs. 545-554.
  34. "Terminologia Paleogràfica i Codicològica en el Diccionari de la Llengua Catalana". *Estudis Castellonencs* (Castelló), 6 (1994-1995), pàgs. 129-149 (*Miscel·lània d'estudis dedicats a la memòria del Professor Josep Trenchs i Òdena*, 1).
  35. "Libros de espiritualidad en la biblioteca de los Carmelitas Descalzos de Barcelona (siglos XIII-XIX) [II]". *Revista de Espiritualidad* (Madrid), 54 (1995), pàgs. 185-197 i 377-388.
  36. "Opera in lingua italiana nella Biblioteca dei Carmelitani Scalzi di Barcellona (sec. XV-XIX)". *Napoli Nobilissima* (Napoli), 34 (1995), pàgs. 61-70.
  37. "Crónica del siglo XVIII relativa a la historia de México (ms. 919 de la Biblioteca Universitaria de Barcelona)". *Boletín Americanista* (Barcelona), 47 (año XXXVII, 1997), pàgs. 35-43.
  38. "El monestir de Sant Pere de Rodes en els protocols notarials de Castelló d'Empúries de 1279". *Anuario de Estudios Medievales* (Barcelona), 28 (1998), pàgs. 389-404 (*Estudios dedicados a la memoria de la Dra. Regina Sáinz de la Maza*).
  39. "Les rúbriques del còdex anomenat *Col·lecció de franqueses, provisions, privilegis i cartes reials de la ciutat i vegueria de Girona* (Ms. R-416 de la Biblioteca del Col·legi d'Advocats de Barcelona)". *Annals del l'Institut d'Estudis Gironins* (Girona), XXXIX (1998), pàgs. 123-172.

40. "Documentos del siglo XVIII sobre el proceso de beatificación de Don Juan de Palafox". *Monte Carmelo* (Burgos), 106/1-2 (1998), pàgs. 129-151.
41. "Reales Cédulas de Carlos III conservadas en el Archivo Histórico de la Ciudad de Girona (1760-1788)". A: *Profesor Nazario González: Una historia abierta*. Barcelona [-Bellaterra]: Publicacions de la Universitat de Barcelona, Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998, pàgs. 111-121 (Col·lecció Homenatges – Universitat de Barcelona, 14).
42. "Fragment d'un formulari notarial del segle XIV conservat a l'Arxiu Històric de Girona". *Acta Historica et Archæologica Mediævalia* (Barcelona), 22 (2001), pàgs. 435-457 (*Homenatge al Dr. M. Riu i Riu*, 2).
43. "Llibres de dret a la Biblioteca de Sant Josep de Barcelona (segles XV-XIX)". *Quaderns de la Selva* (Sants Coloma de Farners), 13/2 (2001), pàgs. 289-306.

d) Comunicacions presentades a jornades, col·loquis i congressos

1. "Relación de los documentos de Pedro IV de Aragón referentes a Tarragona en su Archivo Histórico Provincial". A: *Primeres Jornades d'Investigació dels Arxius del Camp de Tarragona*. Tarragona: Arxiu Històric Provincial, 1979, pàgs. 196-215.
2. "Las cartas partidas por ABC de Jaime I como rex Aragonum, comes Barchinone et dominus Montispesulani". A: *Jaime I y su época. X Congreso de Historia de la Corona de Aragón*. Zaragoza, 1976. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1982, 3, 4 y 5 comunicaciones, pàgs. 363-375.
3. [En col·laboració amb BAIGES I JARDÍ, Ignasi J.] "El testament de Pere II el Gran: estudi diplomàtic". A: *La società mediterranea all'epoca del Vespro. XI Congresso di Storia della Corona d'Aragona, Palermo-Trapani-Erice, 25-30 aprile 1982*. Palermo: Accademia di Scienze, Lettere e Arti, 1983, vol. II (Comunicazioni), pàgs. 23-34.
4. [En col·laboració amb BAIGES I JARDÍ, Ignasi J.] "La documentación del reinado de Pedro el Grande durante el año 1282. Pergaminos del Archivo de la Corona de Aragón". A: *La società mediterranea all'epoca del Vespro. XI Congresso di Storia della Corona d'Aragona. Palermo-Trapani-Erice, 25-30 aprile 1982*. Palermo: Accademia di Scienze, Lettere e Arti, 1983, vol. II (Comunicazioni), pàgs. 35-113.
5. "La «praxis» en un formulari notarial barcelonès del segle XV (Ms. 944 de la Biblioteca Provincial i Universitària de Barcelona)". A: *Primer Congrés d'Història Moderna de Catalunya (Barcelona, 17 a 21*

- de desembre de 1984). Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1984, vol. II, pàgs. 101-110.
6. "Llibres de medicina a la llibreria dels carmelites descalços de Barcelona (segles XVI-XVIII)". A: *III Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Lleida, 1981*. Barcelona: Seminari Pere Mata, Departament de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia, Càtedra d'Història de la Medicina, Universitat de Barcelona, 1985, pàgs. 35-52 (*Gimbernat. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència*, III).
  7. "Notes sobre freqüència de malalties diagnosticades a Barcelona durant els anys 1774-1776". A: *IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Poblet-Tarragona, 7-9 de juny 1985*. Barcelona: Seminari Pere Mata, Departament de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia, Càtedra d'Història de la Medicina, Universitat de Barcelona, 1985, vol. II, pàgs. 19-32 (*Gimbernat. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència*, V).
  8. "La obra de Jerónimo Zurita en los catálogos de las bibliotecas conventuales de la Universitaria de Barcelona (siglos XVII-XVIII)". A: *Congreso Nacional Jerónimo Zurita. Su época y su escuela. Zaragoza, 16-21 de mayo de 1983*. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1986, pàgs. 159-168.
  9. "Els conceptes de mania i malenconia a l'obra d'Agustí Corts i Armengol". A: *IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Poblet-Tarragona, 7-9 de juny 1985*. Barcelona: Seminari Pere Mata, Departament de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia, Càtedra d'Història de la Medicina, Universitat de Barcelona, 1986, vol. III, pàgs. 19-38 (*Gimbernat. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència*, VI).
  10. "Toponímia Hispànica en el Diccionari Geogràfic de Francesc Tarafa (Ms. 575 de la Biblioteca Provincial i Universitària de Barcelona)". A: *Xè Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica. 1er d'Onomàstica Valenciana. València, 29 i 30 de març de 1985*. València: Universitat de València, Conselleria d'Administració Pública de la Generalitat Valenciana, 1986, pàgs. 31-52.
  11. "Toponímia medieval de la comarca de la Garrotxa (municipis i agregats)". A: *Amics de Besalú. V Assemblea d'Estudis del seu Comtat. Besalú, 1983*. Olot: Patronat Francesc Eiximenis, Generalitat de Catalunya, Diputació de Girona, 1986, pàgs. 259-294.
  12. "Inventari dels béns mobles de l'abat de Sant Pere de Rodes de l'any 1633". A: *XXX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Girona, 16-17 de novembre de 1985*. Les actes d'aquesta Assemblea no van ser editades, la qual cosa comportà la publicació de l'aportació de M. J. Arnall als *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*. Vegeu, en aquesta mateixa bibliografia, el núm. 24 de l'apartat c).

13. "La moneda melgoresa en documentación de San Pedro de Rodas (siglos XIII-XIV)". A: *Montpellier, la Couronne d'Aragon et les Pays de Langue d'Oc (1204-1349). XIIe Congrès d'Histoire de la Couronne d'Aragon, Montpellier, 26-29 septembre 1985*. Montpellier: Conseil Régional du Languedoc-Roussillon, 1988, vol. II, pàgs. 33-45 (*Memoires de la Société Archeologique de Montpellier*; XVI).
14. [En col·laboració amb diversos autors.] "Un registro notarial de Alcover del siglo XIII". A: *Notariado público y documento privado. De los orígenes al siglo XIV. Actas del VII Congreso Internacional de Diplomática, Valencia, 1986*. València: Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1989 (Papers i Documents, 7), vol. I, pàgs. 507-512.
15. "El llibre de Privilegis i Franqueses del regne de Mallorca a la Biblioteca del Palau de Peralada". A: *XIII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó (Palma de Mallorca, 27 setembre - 1 octubre 1987)*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 1989-1990, vol. II (Comunicacions), pàgs. 121-141.

## Resumen

Este artículo repasa la trayectoria humana y profesional de la Dra. Maria Josepa Arnall i Juan (1948-2002), profesora titular de Ciencias y Técnicas Historiográficas de la Universidad de Barcelona. La Dra. Arnall destacó tanto en el aspecto humano como en el profesional. Ejerció una importante labor como investigadora y docente, con una gran capacidad de trabajo, como lo atestigua su rica y rigurosa producción científica, recogida en el artículo. Asimismo, colaboró activamente con la Asociación de Archiveros de Cataluña y contribuyó, al mismo tiempo, a la formación de las archiveras y los archiveros catalanes. Su buen recuerdo y su importante y valiosa obra nos quedan como su legado.

## Résumé

Cet article passe en revue le parcours personnel et professionnel du Dr Maria Josepa Arnall i Juan (1948-2002), professeur titulaire de Sciences et techniques historiographiques de l'Université de Barcelone. Remarquable aussi bien par ses qualités humaines que professionnelles, et dotée d'une énorme capacité de travail, le Dr Arnall a beaucoup œuvré pour la recherche et l'enseignement, comme en témoigne la riche et rigoureuse production scientifique dont fait état l'article. Elle a aussi collaboré activement avec l'Association des archivistes de Catalogne, contribuant par ailleurs à la formation des membres de cette profession. Sa mémoire et son œuvre aussi importante que précieuse nous resteront en héritage.

## Summary

This article reviews the life and career of Dr. Maria Josepa Arnall i Juan (1948-2002), head professor of Historiographic Science and Techniques at the University of Barcelona. Dr. Arnall was distinguished both on a personal and professional level. She performed a magnificent task as a researcher and teacher, and possessed a great work ethic, as evidenced by her rich and rigorous scientific output, described in the article. She played an active role in collaboration with the Archivists Association of Catalonia helping to train Catalan archivists. The memory of her as a person and a professional, as well as her important and valuable work, remain as her legacy.

